

Az Isten vigasztalása és ítélete a megszorodott és bűnös népnek

Időpont: Advent 2. vasárnapja, 1939. december 10. Győr

Alapige: Ézsaiás 40:1-5.

Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet, így szól Istenetek! Szóljatok Jeruzsálem szívéhez, és hirdessétek néki, hogy vége van nyomorúságának, hogy bűne megbocsáttatott; hiszen kétszeresen sujtotta őt az Úr keze minden bűneiért. Egy szó kiált: A pusztában készítsétek az Úrnak útát, ösvényt egyengessetek a kietlenben a mi Istenünknek! Minden völgy fölemelkedjék, minden hegy és halom alászálljon, és legyen az egyenetlen egyenessé és a bérczek rónává. És megjelenik az Úr dicsősége, és minden test látni fogja azt; mert az Úr szája szól.

Ez a felolvasott szent lecke üzenet onnan felülről, az Úrtól egy megszorodott és bűnös népnek. Két mondata van az üzenetnek, az egyik a megszorodott, a másik a bűnös népnek szól. Mind a kettő vigasztalás és mind a kettő ítélet.

Nézzük a vigasztalást!

Milyen csodálatos, hogy abban a vigasztalásban, amellyel Isten akarja vigasztalni megszorodott népét, egyetlen olyan mondatot sem találunk, amely lépten-nyomon előfordul akkor, mikor ember akarja megvigasztalni az embert, nemcsak szokásból, udvariasságból, hanem igazán szíve szeretetéből, őszintén szeretné megvigasztalni. Ebben a vigasztalásban nincsen egyetlen mondat sem, amellyel emberi szokás szerint azzal próbálja egyik ember vigasztalni a másikat, hogy igyekeznek előszedni minden ékesszólását azért, hogy kisebbnek tüntesse fel a nyomorúságot, amelyik alatt szenved, mint valami kereszt alatt.

Ebben nincs egyetlen mondat, amiben azzal akarunk vigasztalni: te nép, megszorodott, bűnös nép, lásd, nem egymagad vagy, aki hordozod a fogság terhét, nem egymagad vagy, akit hatalmas óriások le akarnak taposni! Nézz végig a népek történetében és meg fogod látni, hogy mások is szenvedtek, mások is szenvednek, és fognak még mások is ugyanígy szenvedni! Nincsen ebben az egész vigasztalásban egyetlen mondat sem abból, ami olyan gyakori az ember vigasztalásában, ami az időnek sebeket befedő vigasztalására, mindent befedő, meggyógyító erejére hívja fel a figyelmet. Azután nincsen ebben a vigasztalásban egy mondat sem abból, hogy fölöttünk elkerülhetetlen sors, megfellebbezhetetlen isteni akarat uralkodik és nekünk annak alá kell rendelni magunkat, hiábavaló minden próbálkozásunk, amellyel ez alól magunkat ki akarjuk vonni. Nem lehet nekünk más, eszesebb, okosabb, a reális

életnek jobban megfelelő állásfoglalásunk, minthogy vesszük az életet úgy, ahogy van, s csendben elfogadjuk azt, amin úgysem tudunk változtatni.

Ez a vigasztalás egészen más. Hogyha azt, amit ennek a próféciónak első két versében isteni vigasztalásképpen az Úr üzen a megszorodott népnek, össze akarom foglalni, abban lehetne összefoglalni, amiben 332. énekünk 2. verse összefoglalja ennek a próféciónak üzenetét. Az "Oh én bűnös, jaj mit tegyek?" kezdetű ének második versében így biztatja magát az énekíró: sajnál, megbocsát, szeret. Igen, arról van itt szó, hogy minden megszorodott szívnek azt üzeni az Isten: sajnál, megbocsát és szeret.

Azzal kezdődik, hogy vigasztaljátok. Az Isten vigasztalni akarja megszorodott népét. Kit akar az ember vigasztalni? Vigasztalni akarja azt, akit megsajnál. Az Istent nem lehet kényszeríteni udvariassági életformákkal arra, hogy menjen el vigasztaló látogatásra. Ha az Isten valaki felé vigasztaló sajnálkozással fordul, az önkéntes szívbeli megnyilatkozás Nála. Vigasztalni akar bennünket az Isten, mint ahogy nem tud elmenni egy melegszívű ember sem az utcasarkon soha nem látott maszatos, síró gyermek mellett anélkül, hogy meg ne kérdezze: miért sírsz kisfiam? Mi bajod van kislányom? S meg ne próbálja legalább egy zsebkendőmozdulattal maszatos, könnyes orcáját letörölni. Az Isten sajnál, azért akar vigasztalni minden megszorodott embert és népet: Sajnálkozása nem áll csupán a vigasztaló szándékban, az Úr vigasztaltatni akar bennünket. Mozgósítja embereit, angyalait azért, hogy a meggyötört emberi lélek meg tudja találni azt, amiben erő van a jelen elhordozhatatlannak látszó terhei alatt való megálláshoz. Miért van ott a Gecsemáne kertben az angyal, mikor Jézus vért izzadt? Miért nem hagyja magára Fiát, miért küldi az angyalt? Azért, hogy vigasztalja Őt!

Vigasztaljátok, vigasztaljátok az én népemet! Nem látjátok, hogy valami csodálatos, szent, titokzatos, megmagyarázhatatlan parancs indítja el mindig a szenvedő ember felé a másik embert! Az Isten követeit elküldi azért, hogy vigasztaljátok az én megszorodott népemet és az én megszorodott emberemet. Az is nagy dolog volna, hogyha az Úr csak maga sajnálna, maga akarna megvigasztalni bennünket, de hogy mozgósítja embereit azért, hogy békeség legyen felháborodott élettengerünknek tükrén, ez más. Hallottátok, hogy az Úr ismétli a parancsot: "Vigasztaljátok, vigasztaljátok..." Miért mondja kétszer? Azért, mert sürgeti a vigasztalást, azért, mert úgy érzi, hogy nem szabad nyomorúságában hagyni a szenvedő embert. Sürgeti a vigasztalást azért, mert sajnálata, ami szívében van, lassúnak találja a vigasztalásnak azt a munkáját, amellyel az emberek egymás könnyeit törölni akarják. Ezért sürgeti őket szavának korbácsával, azért kergeti őket, vigasztaljátok!, hát miért nem vigasztaljátok az én

népemet?! Szent türelmetlenség az, ami ezekben a szavakban benne van és ezek mögött a szavak mögött ott van az Isten érettünk dobogó szíve.

Érzed, mit jelent számodra, akinek hosszú az éjszaka, amelyben nem jön fel számodra a nap, aki úgy érzed, késik a segítség, mit jelent, hogy van valaki, akinek még sürgősebb az, hogy nyomorúságodnak vége legyen, mint neked, magadnak, aki még türelmetlenebb, mint magad vagy, aki így kiált fel onnan felülről, mindenható szavával: "Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet!"

Azt mondja tovább: "Szóljatok Jeruzsálem szívéhez." Oh micsoda kritika van ebben minden emberi vigasztalás fölött, amellyel emberek akarják az Úr parancsára a szenvedő embert és a szenvedő népet vigasztalni. Nem jó a vigasztalástok! Próbálkoztok, szeretnétek a vigasztalás munkáját végrehajtani, de nem jól végzitek! Szóltok az értelméhez, gondolatvilágához odaférfkőztök, de szívéhez nem szóltok! Hát szóljatok szívéhez! Meglátjátok akkor egyszerre kiapad a könnyek patakja, egyszerre felegyenesedik a meggörnyedt hát, a rogyadozó térd, az ingó lépés meg fog szilárdulni, mihelyst egyszer a szenvedő szívéhez megtaláljátok az utat! Ne csak a szenvedők asztalához, a szenvedők didergő szobájához, de a szenvedők szívéhez találjátok meg az utat, – szóljatok az én népemnek szívéhez! Milyen csodálatos a mi Urunknak a szent sajnálkozása!

Testvérem, aki talán ki tudja milyen kereszt alatt görnyedezve jöttél ide Istennek szent hajlékába, aki úgy érzed, hiába van Advent, neked nincs mit várni ebben a világban, nézd, hallgasd meg most, midőn az Úr neked üzeni: én sajnállak téged! És gondold meg, hogy ez az Istennél nem pusztá szó. Embernél lehet a sajnálat pusztá szó, de mikor az Úr sajnál, az Ő szánakozásából mindig csodák születnek. Mikor a nép ott volt a Genezáret partján, szánakozik az Úr a sokaságon, s ebből a szánakozásból jóllakott 5000 ember, mert az Úr sajnálkozásából csodák születnek. Ezt üzeni néked, megszorodott ember, megszorodott nép, az Úr: én sajnállak téged!

De, testvéreim, minden nyomorúságban legnagyobb a bűn nyomorúsága és minden bűnben mindig nyomorúság van. Ezért természetes dolog az, hogy nem oldódik meg a nyomorúság által okozott szomorúság kérdése azzal, ha megoldódnak a nyomorúság külső kérdései. Oh, testvéreim, hiába volna ezen a világon minden embernek dúsán megterített asztala, hiába járna mindenki bíborban, bársonyban, hiába dúskálnánk aranyhegyekben: könnyes szemek, meghalványult orcák, elborult tekintetek mégis lennének, mert a legnagyobb nyomorúság nem a testi élet nyomorúsága, nem a fájdalom szaggatja meg legjobban tagjainkat, hanem a bűn, a bűnnek nyomorúsága. Amíg ez meg nem oldódik, addig ez a világ mindig vigasztalásra szorul. Ezért folytatja az Úr az Ő vigasztalásában e mondat után: "... Vége van

nyomorúságának, bűne megbocsáttatott!" Sajnál, megbocsát, – így folytatja tovább az ének. Megbocsát nekünk az Isten!

Oh, testvéreim, mit jelent ez a mi számunkra? Mit jelent az, hogy ez a bűnbocsánat nem a jövő világnak pusztá ígérete csupán, amelyet a bűneiben vergődő ember odaállít szemei elé, amelyik egyszer majd mégis meglesz. Itt arról van szó: bűne megbocsáttatott. Oh nézd, testvérem, bűnök nyomorúságában gyötrődő ádventi lélek, nézd meg azt, hogy a Biblia, mikor a bűnök bocsánatáról beszél, majdnem mindig ezt a múlt időt használja: "Megbocsáttattak neked a te bűneid" – mondja az Úr annak a szegény gutaütött embernek, itt egy népnek mondja Ésaías prófétán keresztül az Isten: bűne megbocsáttatott. Valóság, amelyik megtörtént, s nem reménység csupán, amelyik egyszer megtörténik majd. A bűnöm meg van bocsátva.

Pedig mit jelent mindaz, amit ebben a kérdésben az Ótestamentom prófétája látott, akárhogyan feltárta előtte az Isten kegyelméből a jövő idők fátyolát, akármilyen gyönyörű fejezeteket tudott írni előre Nagypéntekről, az Isten szenvedő szolgájáról, aki betegségeinket viselte és fájdalmainkat hordozá és megsebesítettett bűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, akinek sebeivel gyógyulánk meg – ő még nem látta azt, hogy az Isten hogyan tudja sajnálni a világot, ő még nem látta, hogy az Isten úgy sajnálta ezt a világot, hogy egyetlen egyszülött Fiát nem sajnálta tőle! Ő még nem látta azt a vért, amelyik ott a kereszten minden bűnt el tud törölni örökre, végérvényesen, vissza nem hozható módon.

Meggyötört emberi lélek, aki a szenvedések keresztyét azért érzed olyan súlyosnak, mert tudod, hogy bűneiddel kihívtad magadra az Isten haragját, halld meg az Isten üzenetét. Megfáradt, bűnbánó nép, üzeni neked az Úr: megbocsáttattak a te bűneid, vége van nyomorúságodnak, minden elvégeztetett ott fenn a kereszten, minden!

Azt mondtam, énekünk így foglalja össze ezt a szentírási szakaszt: a szenvedő embert sajnálja, bűneit megbocsátja és szereti az Isten. Vissza kell térnem az első mondatra: "Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet, így szól Istenetek! Szóljatok Jeruzsálem szívéhez és hirdessétek néki, hogy vége van nyomorúságának, hogy bűne megbocsáttatott, hiszen kétszeresen sújtotta őt az Úr keze minden bűneiért." Azt mondja az Úr erre a népre, hogy ez az én népem. Pedig nem volt még nép, amelyik az Ő atyai szívét annyira megtaposta volna, mint az a nép, amelyikről itt szól. A rábízott drága kincseket elpazarolta, áldássá akarta tenni a világ számára és ő átokká tette a világ számára magát. Ennek a népnek, a bűnök mélységében, nemzeti függetlenségének elvesztettségében, fogságban élő népnek az Úr azt mondja: az én népem. Az enyém, még ha el is indult a maga egész népi valóságában, kivétel nélkül a tékozló fiú útján, bűnösen, rongyosan, nyomorultan, mindenét eltékozolva, koldus sorsban is ez az én népem!

Oh mit jelent az, testvéreim, mikor egy nép, amelyik megtagadja Istenét és amelyiket megtagadott a szentséges Isten, a maga nyomorúságában egyszer csak azt hallja, hogy ez mégiscsak az én népem. Mikor az ember lát szomorú családi tragédiákat, amelyekben szülőknek szívét megtaposó gyermekek járnak a tékozló fiú útján és egyszerre megállnak újra a családi hajlék előtt kifosztottan, rongyokban, elzüllöten, egyszerre megszólal az apa szíve s azt mondja: ez mégis az én népem, ez mégis az én gyermekem. Milyen csodálatos, megmérhetetlen, felfoghatatlan és megmagyarázhatatlan szeretet!

Testvérem, ha te úgy érzed, hogy olyan utakon jár az életed, amelyen megtagadtad teremtő Uradat, amelyen Ő megtagadott tégedet, elfordította orcáját tőled és azért van rajtad most ez a kereszt meg ez a nyomorúság: állj oda nyugodtan a mennyei Atya kapuja elé és hidd el, hogy nem fog megtagadni, hidd el, hogy neked azt fogja mondani, hogy "én népem", "én gyermekem"!

Pedig az Isten szeretete még ennél is sokkal nagyobb. A második vers végén azt olvassuk: "...hiszen kétszeresen sújtotta őt az Úr keze minden bűneiért." Ez a vers nagy botránykő az Isten igéjében, mert ez így, ahogy előttünk áll, egy teológiai abszurdum. Az lehetetlen, hogy a szent, igazságos Isten jobban megbüntessen valakit, mint ahogy az megérdemelné. Lehetetlen dolog, hogy Ő kétszeresen sújtsa valakit az ő bűneiért, mint ahogy a valóság és igazság megkövetelné tőle. Ez a kifejezés így, ahogyan van, nemcsak teológiailag, hanem valójában is abszurdum. Mert tudjuk jól, minden bűnünkért, minden bűnéért megbüntette azt a népet, s minden bűnömért nekem csak egy büntetést adhat, amelynél nagyobb nincs e világon, amelyet megfellebbezni nem lehet, felemelni nem lehet, s ez a kárhozat. Lehetetlen az, hogy az Úr a kárhozatot kétszeresen tudja valakire minden ő bűnéért ráronni. Hogy lehet ilyen Ige a Bibliában: "...kétszeresen sújtotta őt az Úr keze minden bűneiért"? Testvéreim, így beszél a sajnálkozó, megbocsátó és szerető szív. Akit szeretek, annak a büntetését mindig sokallom. Az elmém kénytelen belátni, hogy a törvények szerint más nem járhat neki, de a szívem mindig tiltakozni fog ellene, a szívem mindig nagynak fogja érezni azt, amit az igazság kimért rá.

Látod az Isten szívét, amint ebben a mondatban megfellebbezi a saját maga ítéletét, megfellebbezi igazságának és szentségének ítéletét, azt az ítéletet, amelyik megáll minden tárgyilagos emberi elme előtt. Megfellebbezi, azt mondja, sok ez neki, nem bírja, kétszeresen is elég már neki, amit szenvednie kell azért, amit vétkezett ellenem. Csodálatos szeretet. Az ember megáll, szinte elnémul ezelőtt a vers előtt és nem tud mást csinálni, csak áhítattal, csodálattal, hódolattal földre borulva tudja nézni az Istennek a megszorodott, bűnös emberhez való szeretetét, amellyel a maga igazságának és szentségének ítéletét megfellebbezi.

Titkok lebbentek fel a próféta előtt, mikor ezt a verset leírta, pedig ő még semmit nem látott abból, ahogyan ezt a szent összeütközést megoldotta az Úr, ő még nem látta azt a keresztet, amelyen az Isten szíve úgy oldotta meg az Ő igazságának és szentségének szíve által megfellebbezett ítéletét, hogy magára vette ennek a világnak minden bűnét és elszenvedte érette és helyette a mi minden bűnünknek minden büntetését.

Csodálatos szeretet és csodálatos vigasztalás! Nyomorúság sötétségében, bűneidben vergődő ember és nép, adventet váró lélek, ujjongj fel rá: az Isten sajnál, az Isten megbocsát és az Isten csodálatosan szeret téged!

Ez ennek az igének az első üzenete.

Azt mondtam azonban, hogy nemcsak a megszorodott népnek, hanem egy bűnös népnek is szól ez az üzenet. Ha a megszorodott népnek vigasztalás jár, a bűnös népnek ítélet jár. Ennek a szentírási szakasznak másik része egy nagy ítélet.

Az ítélet azt állapítja meg, hogy ez a szeretet kötelezne. Istennek szíve e felé a világ felé tele van sajnálattal, megbocsátó szeretettel, könnyeket letörölő, kimondhatatlan hűséggel – és az ember nem engedi, hogy ez a szeretet bevonuljon ebbe a világba. Akadályozza ennek a bevonulását, mert az a kiáltó szó, amelyik ezt a parancsolatot mondja: "A pusztában készítsétek az Úrnak utát...", ez nem más, mint annak megállapítása, hogy a bevonulni készülő, megtestesült isteni szeretet elé az ember akadályokat gördít. És itt mindjárt meg kell állnunk, mert ez azt jelenti, meg tudom akadályozni, hogy ez a szeretet, a vigasztaló Istennek csodálatos szeretete, bevonuljon a világba és az én életembe.

Egészen apró dolgokkal tudom megakadályozni. Micsoda az, hogyha valahol nincs út? Ha valahol völgyek vannak, le lehet a völgybe menni s azután újra felkapaszkodni, ha az út nem egyenes, kerülő úton is el lehet érni a célhoz. Lehet, de az Istennek megváltó szeretete ezen az úton nem hajlandó menni. Mi nem írhatjuk elő, hogy milyen úton jöjjön hozzánk az Isten. Ő olyan úton jön, amilyeneken akar, s azok, amit mi nem tartunk akadályoknak, megakadályozhatják, hogy ez a szeretet elérkezzen hozzánk. Egészen apró dolgok lehetnek, amidőn a bűnnek mélysége nem több, mint parányi, barázdaszerű árok, lehet nagyobb szakadék – s ez mind-mind akadályát képezi annak, hogy el tudjon hozzánk jönni a közeledő adventi Király. Az emberi gögnek valami kis vakondtúrása, vagy eget ostromló pöffeszkedése megállítja az Urat adventi útjában és nem tud hozzánk jönni vigasztaló szeretetével. Kis kanyargás, amellyel az egyenes útról letérek, amelyen saját magam kedvtelése, saját magam gyarló bölcsessége szerint akarom életem útját igazgatni, elég ahhoz, hogy ott, ahol az

egyenesről eltér utam, megállítsam az adventi megváltó szeretetet útján és ne jöjjön hozzánk, hozzám.

Az ember az első pillanatra azt gondolja, kimondhatatlan ostobaság lehet még csak elképzelni is, hogy mikor ilyen megváltó szeretet közeledik valakihez, az annyit meg nem tesz, hogy betemeti a völgyeket, elhordja a kis vakondtúrásokat, hadd legyen az út sima, átvágja, kiegyenesíti az egyenetlen, görbe utakat. Hát nem érdemes ennyi áldozatot hozni azért, hogy megvigasztalt, megbékélt élete legyen? Ez lehet ostobaság az emberi értelem előtt, azonban az életet nem az értelem irányítja, hanem azt úgy kell venni, amint amilyen. Az ember szomorúan látja a királyi menyegzőről szóló példázatot. Az is elképzelhetetlen emberi lehetetlenség, hogy valaki ne menjen el a királyi menyegzőbe, ha meghívják – mégis ez a valóság, ez az élet úgy, ahogy előttünk van!

Most gondoljátok meg testvéreim, mit ér az, ha advent van és nekem nincsen adventem, mert az advent számára az út hozzám nincsen kész. Mit ér, ha valahol nyomorultan, betegen, halállal vívódik valaki s egy injekció meg tudná menteni, de az injekció másutt van, valahol egy másik város patikájában csendesen ott fekszik valamelyik doboz fenekén. Az orvosság ott van, a beteg itt van, az élet ott van, a halál itt van. A halálból élet lehetne, ha találkoznának, de nem találkoznak. Mit ér neked, hogy a megváltó szeretet adventben közeledik e világhoz könnyeket törölő, isteni, szent, vigasztaló szeretettel, éhséget megtörő, szánakozó jósággal, bűnöket eltörölő, szent vérhullással, mit ér mindez, ha ez mind rajtad kívül marad, mert az út az advent Királya és közötted járhatatlan. Te azt gondolod, hogy járható, az Úr azt mondja, hogy járhatatlan.

Oh engedd hát, hogy hadd vonuljon be az advent Királya, hogy ne fájjon tovább az Úr szíve miattad és ne küldje tovább hiába kiáltó szavát: készítsétek az Úrnak útjait, hadd vonuljon be a dicsőség Királya. Akkor majd megjelenik az Úr dicsősége és minden test látni fogja azt, mert az Úr szája szól. Ámen.